

Київський університет імені Бориса Грінченка
Педагогічний інститут
Кафедра початкової освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-методичної та навчальної роботи
О.Б.Жильцов
« 01 » 09 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Рідномовна освіта з методикою навчання»

для студентів

спеціальності 012 Дошкільна освіта
освітнього рівня першого (бакалаврського)
освітньої програми 012.00.01 «Дошкільна освіта»

Київ – 2020

Розробник:

Порядченко Леся Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри початкової освіти Педагогічного інституту

Викладачі:

Порядченко Леся Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри початкової освіти Педагогічного інституту

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри початкової освіти
Протокол № 8 від 20 січня 2020 року

Завідувач кафедри _____ Г.Л. Бондаренко

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 012.00.01
«Початкова освіта»

« 20 » 01 2020 р.

Гарант освітньо-професійної програми 012.00.01 «Дошкільна освіта»

_____ О.А. Половіна

Робочу програму перевірено

« 22 » 01 2020 р.

Заступник директора _____ М.А. Машовець

Пролонговано:

на 2020/2021 н.р. _____ (підпис) (Бондаренко Г.Л.), «27» 08 2020 р. Протокол № 1

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р. Протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р. Протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р. Протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формою навчання	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
<i>«Рідномовна освіта з методикою навчання»</i>		
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	6/ 180	
Курс	2-3	2-3
Семестр	4-6	4-6
Кількість змістовий модулів із розподілом:	6	
Обсяг кредитів	6	6
Обсяг годин, в тому числі:	180	180
Аудиторні	84	24
Модульний контроль	12	
Семестровий контроль	30	
Самостійна робота	54	156
Форма семестрового контролю	екзамен	екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – засвоєння студентами теоретичних відомостей, ustalених норм сучасної української літературної мови; розвиток й удосконалення мовних і мовленнєвих умінь і навичок, необхідних для формування комунікативної компетентності майбутніх педагогів – учителів початкових класів; розкриття наукових концепцій дидактико-методичних понять, методів і технологій ознайомлення з літературними творами для дітей; засвоєння студентами основних етапів розвитку дитячої літератури та основ літературознавства; формувати вміння сприймати літературний твір для дітей як мистецтво слова; вивчення теоретико-практичних питань організації навчання української мови у початкових класах, мовної підготовки молодших школярів відповідно до державних і європейських стандартів; висвітлення наукових концепцій, розкриття сутності дидактико-методичних понять, методів і технологій сучасного уроку української мови у початкових класах.

Завдання навчальної дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни спрямоване на формування компетентностей:

Інтегральна компетентність - здатність самостійно та комплексно розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі розвитку, навчання і виховання учнів початкової школи із застосуванням теорії та методики початкової освіти в типових і невизначених умовах системи початкової освіти

- **ЗК-9** Розвиток умінь спілкуватися державною мовою (усно і письмово).
- **ФК-3** Набуття здатності до розвитку в учнів початкової школи мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.
- **ФКС 1.1** Набуття здатності до застосування професійно профільованих лінгвістичних і літературознавчих знань і практичних умінь в освітньому процесі початкової школи.
- **ФКС 1.4** Розвиток умінь розв'язувати стандартні та проблемні методичні задачі під час навчання учнів освітньої галузі «Рідномовна освіта», визначених Державним стандартом початкової загальної освіти.
- **ФКС 1.5** Оволодіння доцільними формами вербального професійного спілкування з усіма учасниками освітнього процесу в початковій школі.

3. Результати навчання за дисципліною

ПРН-17. Проводити уроки української мови та літературного читання в початковій школі, оцінювати ефективність застосованих форм, методів, засобів і технологій.

ПРН-18. Дотримуватись етики професійного спілкування у взаємодії з учасниками освітнього процесу.

ПРН-19. Спілкуватися українською мовою у професійній та особистісній сферах діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт						
	Усього	Аудиторна					Самостійна
		Лекції	Семинари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ГРАМОТИ							
Тема 1. Теоретико-методологічні засади побудови курсу Методика навчання української мови	10	2	2	2		4	
Тема 2. Наукові засади методики навчання грамоти	11	2	2	2		5	
Модульний контроль	2						
Разом	23	4	4	4		9	
Змістовий модуль 2. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ГРАМАТИКИ							
Тема 3. Методика вивчення граматики (морфології, морфеміки) в початкових класах	12	2	2	2	2	4	
Тема 4. Методика вивчення граматики (синтаксису і пунктуації) в початкових класах	13	2	2	2	2	5	
Модульний контроль	2						
Разом	27	4	4	4	4	9	
Змістовий модуль 3. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ОРФОГРАФІЇ							
Тема 5. Методика вивчення орфографії в початкових класах	15	2		4		9	
Модульний контроль	2						
Разом	17	2		4		9	
Змістовий модуль 4. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ЛЕКСИКИ							
Тема 6. Методика вивчення лексикології в початкових класах	19	2		8		9	
Модульний контроль	2						
Разом	21	2		8		9	
Змістовий модуль 5. МЕТОДИКА РОЗВИТКУ УСНОГО ТА ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ							
Тема 7. Види мовленнєвої діяльності та методика їх вивчення у початкових класах	14	2	2	6		4	
Тема 8. Методика розвитку зв'язного мовлення учнів початкових класів	15	2	2	4	2	5	
Модульний контроль	2						
Разом	31	4	4	10	2	9	
Змістовий модуль 6. МЕТОДИКА КЛАСНОГО ТА ПОЗАКЛАСНОГО ЧИТАННЯ							
Тема 9. Зміст предмета "Літературне читання" та його методична реалізація на уроках у 2-4 класах	14	2	2	6		4	
Тема 10. Методика формування навичок літературного читання	15	2	2	4	2	5	
Модульний контроль	2						
Разом	31	4	4	10	2	9	
Семестровий контроль	30						
Усього	180	20	16	40	8	54	

Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт						
	Усього	Аудиторна					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ГРАМОТИ							
Тема 1. Теоретико-методологічні засади побудови курсу Методика навчання української мови	15	2				13	
Тема 2. Наукові засади методики навчання грамоти	15		2			13	
Разом	30	2	2			26	
Змістовий модуль 2. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ГРАМАТИКИ							
Тема 3. Методика вивчення граматики (морфології, морфеміки) в початкових класах	15			2		13	
Тема 4. Методика вивчення граматики (синтаксису і пунктуації) в початкових класах	15				2	13	
Разом	30			2	2	26	
Змістовий модуль 3. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ОРФОГРАФІЇ							
Тема 5. Методика вивчення орфографії в початкових класах	28			2		26	
Разом	28			2		26	
Змістовий модуль 4. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ЛЕКСИКИ							
Тема 6. Методика вивчення лексикології в початкових класах	30		2	2		26	
Разом	30		2	2		26	
Змістовий модуль 5. МЕТОДИКА РОЗВИТКУ УСНОГО ТА ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ							
Тема 7. Види мовленнєвої діяльності та методика їх вивчення у початкових класах	17	2	2			13	
Тема 8. Методика розвитку зв'язного мовлення учнів початкових класів	15			2		13	
Разом	32	2	2	2		26	
Змістовий модуль 6. МЕТОДИКА КЛАСНОГО ТА ПОЗАКЛАСНОГО ЧИТАННЯ							
Тема 9. Зміст предмета “Літературне читання” та його методична реалізація на уроках у 2-4 класах	15	2				13	
Тема 10. Методика формування навичок літературного читання	15			2		13	
Разом	30	2		2		26	
Семестровий контроль							
Усього	180	6	6	10	2	156	

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ГРАМОТИ

Тема 1. Теоретико-методологічні засади побудови курсу методики навчання української мови. (2 год.)

Методика навчання української мови як галузь лінгводидактичної науки. Предмет, завдання, структура методики навчання української мови як навчальної дисципліни. Методологічні засади лінгводидактики. Зв'язок методики з іншими науками. Основні методи дослідження лінгводидактичної дійсності. Внесок визначних лінгводидактів у розвиток науки. Стратегії розвитку критичного мислення учнів на уроках української мови.

Основні поняття теми: лінгвістика, лінгводидактика, мова, мовлення.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 2, 3, 4, 5]

Додаткові [1, 4]

Семінарське заняття 1. Стратегії розвитку критичного мислення учнів на уроках української мови.

Тема 2. Наукові засади методики навчання грамоти (2 год.)

Характеристика основних змістових ліній мовної освіти молодших школярів. Лінгвістичні основи методики навчання грамоти молодших школярів. Психофізіологічні особливості дітей молодшого шкільного віку. Добукварний період навчання грамоти в початкових класах. Букварний період навчання грамоти. Післябукварний період навчання грамоти. Структура й методика уроків читання і письма в різні періоди навчання грамоти.

Основні поняття теми: звуки, букви, склади, слова, речення, схема слова, звукова будова слова, методи навчання грамоти, звуковий аналітико-синтетичний метод навчання грамоти, основні періоди навчання грамоти.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 2, 3, 4, 5]

Додаткові [1, 4]

Семінарське заняття 2. Методика навчання грамоти в початковій школі.

Практичне заняття 1. Фонетичне членування потоку мовлення. Чергування голосних і приголосних звуків

Практичне заняття 2. Склад, звук і методика їх вивчення у початковій школі.

Змістовий модуль 2. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ГРАМАТИКИ

Тема 3. Методика вивчення граматики (морфології, морфеміки) в початкових класах (2 год.)

Грамматика як розділ української мови. Предмет і завдання граматики. Розділи

граматики. Методика вивчення граматики в початковій школі. Види граматичних розборів і методика їх проведення у початковій школі.

Морфеміка. Морфемна будова слова. Морфемний розбір слів і методика його проведення у початковій школі.

Морфологія як розділ граматики. Предмет і завдання морфології. Самостійні частини мови (іменник, прикметник, дієслово, числівник, займенник, прислівник). Службові частини мови (прийменник, частка, сполучник). Методика вивчення морфології в початковій школі. Морфологічний розбір частин мови і методика його проведення у початковій школі. Використання технології «Мозкова атака» у процесі вивчення морфології.

Основні поняття теми: граматика, морфологія, морфеміка, частини мови, іменник, прикметник, дієслово, прислівник, прийменник, будова слова, префікс, корінь, суфікс, основа, закінчення.

Рекомендовані джерела

Основні: [1, 2, 4];

Додаткові: [2, 5, 6]

Семінарське заняття 3. Граматика і методика її вивчення у початковій школі (2 год.)

Семінарське заняття 4. Частини мови та методика їх вивчення в початковій школі

Практичне заняття 3. Морфемна будова слова та методика його вивчення в початковій школі.

Тема 4. Методика вивчення граматики (синтаксису і пунктуації) в початкових класах (2 год.)

Синтаксис як розділ граматики. Предмет і завдання синтаксису.

Види речень за метою висловлювання. Види речень за інтонаційним оформленням. Види речень за будовою.

Синтаксична будова висловлювання. Речення. Різні типи речень за метою висловлювання та інтонацією. Зв'язок слів у реченні. Текст та його ознаки. Заголовок тексту. Структурні елементи тексту. Різновиди тексту. Методика вивчення тексту в початковій школі. Методика вивчення синтаксису в початковій школі.

Синтаксичний розбір речення і методика його проведення у початковій школі.

Пунктуація. Основні правила пунктуації, які вивчаються в початкових класах ЗЗСО. Методика вивчення пунктуації в початковій школі.

Основні поняття теми: словосполучення, речення, текст, заголовок тексту, абзац, крапка, кома, знак оклику, види речень за інтонацією, види речень за метою висловлювання.

Рекомендовані джерела

Основні: [2, 4, 5];

Додаткові: [2, 5, 6]

Практичне заняття 4. Види граматичного розбору і методика їх

вивчення у початковій школі (2 год.)

Лабораторне заняття 1. Види речень за метою висловлювання і методика їх вивчення в початковій школі

Лабораторне заняття 2. Синтаксичні особливості тексту та методика їх вивчення в початковій школі (2 год.)

Змістовий модуль 3. МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ОРФОГРАФІЇ

Тема 5. Методика вивчення орфографії в початкових класах (2 год.)

Орфографія і методика її вивчення у початковій школі. Методика вивчення груп орфографічних правил. Умови формування орфографічної грамотності молодших школярів. Психологічні основи методики навчання орфографії. Правила правопису. Система орфографічних вправ і їх роль у набутті учнями міцних орфографічних навичок. Види правописних вправ. Методика проведення орфографічного розбору.

Методика роботи над фонетичними написаннями. Засвоєння молодшими школярами морфологічних написань. особливості засвоєння смислових написань. Запам'ятовування історичних написань. Робота над попередженням орфографічних помилок. Навчальні диктанти і їх місце у здобутті учнями орфографічно правильного письма. Застосування технології «групування» у процесі вивчення орфографії.

Основні поняття теми: орфографія, орфографічні правила, види орфографічних вправ.

Рекомендовані джерела

Основні: [2, 4, 5];

Додаткові: [1, 4, 5].

Практичне заняття 5. Методика вивчення груп орфографічних правил в початкових класах ЗЗСО(2 год.)

Практичне заняття 6. Методика проведення орфографічного розбору (2 год.).

Змістовий модуль 4. МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ЛЕКСИКИ

Тема 6. Методика вивчення лексикології в початкових класах (2 год.)

Методика вивчення елементів лексикології. Завдання вивчення лексикології в початковій школі. Наукові засади методики навчання елементів лексикології в початковій школі. організація вивчення лексикології на уроках української мови. Основні принципи опрацювання лексичних тем. Види вправ із лексики.

Поняття про слово. Робота над переносним значенням слів. Робота з багатозначними словами. робота над синонімами. Засвоєння молодшими школярами явища омонімії. Методика лексичного розбору. Елементи фразеології в навчанні рідної мови. Характеристика словника молодшого школяра. Словникова робота в початковій школі. Методика вдосконалення дитячого мовлення на лексичному рівні. Словниково-логічні вправи. Методика роботи з діалектизмами з використанням стратегії

«асоціативний куш».

Основні поняття теми: лексика, лексичні одиниці, багатозначні слова, омоніми, синоніми, антоніми, пароніми, фразеологічні звороти, діалектизми.

Рекомендовані джерела

Основні: [2, 4, 5];

Додаткові: [1, 4, 5].

Практичне заняття 7. Методика вивчення лексикології в початковій школі

Практичне заняття 8. Антоніми і синоніми і методика їх вивчення в початкових класах (2 год.)

Практичне заняття 9. Слова з прямим та переносним значенням. Багатозначні слова та методика їх вивчення в початкових класах ЗЗСО (2 год.)

Практичне заняття 10. Види лексичного розбору та методика їх вивчення в початковій школі (2 год.)

Змістовий модуль № 5 МЕТОДИКА РОЗВИТКУ УСНОГО ТА ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Тема 7. Види мовленнєвої діяльності та методика їх вивчення у початкових класах (2 год.)

Види мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння, письмо) та методика їх навчання у початкових класах ЗЗСО. Особливості створення продуктивних та рецептивних видів мовленнєвої діяльності. Методика удосконалення усних видів мовленнєвої діяльності у початкових класах ЗЗСО. Методика навчання учнів початкових класів читання. Методика навчання учнів початкових класів письма.

Основні поняття теми: письмо, аудіювання, говоріння, читання, види мовленнєвої діяльності.

Рекомендовані джерела

Основні: [2, 4, 5];

Додаткові: [1, 4, 5]

Семінарське заняття 5. Види мовленнєвої діяльності у методиці навчання української мови у початкових класах (2 год.)

Практичне заняття 11. Рецептивні види мовленнєвої діяльності та особливості їх творення (2 год.)

Практичне заняття 12. Продуктивні види мовленнєвої діяльності та особливості їх творення (2 год.)

Практичне заняття 13. Усні і писемні види мовленнєвої діяльності та особливості їх вивчення (2 год.)

Тема 8. Розвиток зв'язного мовлення учнів початкових класів (2 год.)

Монологічне і діалогічне мовлення. Види монологу (опис, розповідь, міркування). Функціональні особливості розповіді. Методика використання стратегії «кубування» в процесі навчання розповіді у початкових класах ЗЗСО. Функціональні особливості опису. Одночасність подій в описі. Види опису. Методика інтегрованого тематично-

проектного навчання опису у початкових класах ЗЗСО. Функціональні особливості міркування, як логічної категорії. Структурні компоненти міркування. Методика інтегрованого тематично-проектного навчання учнів початкових класів створювати тексти-міркування.

Переказ. Види переказу. Особливості навчання різним видам переказу учнів у початкових класів ЗЗСО. Різниця між різними видами переказу. Методика навчання вибіркового переказу. Методика навчання стислого переказу. Методика навчання творчого переказу.

Види творів та методика навчання їх написання у початковій школі. Твори – монологи. Твір – опис та методика його написання у початковій школі. Твір – розповідь та методика його написання у початкових класах ЗЗСО. Твір – роздум та методика його написання у початковій школі. Твори, які включають в себе діалоги.

Основні поняття теми: опис, розповідь, міркування, діалог, монолог, твір, переказ.

Рекомендовані джерела

Основні: [2, 4, 5];

Додаткові: [1, 4, 5]

Семінарське заняття 6. Методика мовленнєвого розвитку учнів у початкових класах (2 год.)

Практичне заняття 14. Функціональні особливості розповіді, як виду монологічного мовлення (2 год.)

Практичне заняття 15. Функціональні особливості опису, міркування, як видів монологічного мовлення (2 год.)

Лабораторне заняття 3. Типи уроків з розвитку зв'язного мовлення молодших школярів (2 год.)

Змістовий модуль 6. МЕТОДИКА КЛАСНОГО ТА ПОЗАКЛАСНОГО ЧИТАННЯ

Тема 9. Зміст предмета “Літературне читання” та його методична реалізація на уроках у 2-4 класах

Історичні передумови започаткування літературної освіти в початковій школі. Літературне читання як навчальний предмет. Сутність і змістові лінії літературної освіти. Коло читання. Принципи визначення змісту читання. Літературний розвиток учнів на уроках читання на основі стратегії ЗХД. Мовленнєвий розвиток учнів на уроках читання. Розвиток творчої діяльності учнів на основі прочитаного.

Основні поняття теми: коло читання, літературна освіта, зміст читання, процес читання.

Рекомендовані джерела

Основні: [2, 4, 5];

Додаткові: [1, 4, 5]

Семінарське заняття 7. Методична реалізація змістових ліній на уроках літературного читання (2 год.)

Практичне заняття 16. Методика проведення уроків літературного читання. (2 год.)

Практичне заняття 17. Методика проведення уроків позакласного читання.

Практичне заняття 18. Використання ІК технологій на уроках літературного читання

Тема 10. Методика формування навичок літературного читання

Уроки класного читання їх мета і завдання в початкових класах. Класифікація уроків читання в початкових класах Дидактична структура уроку ознайомлення з новим твором. Робота з текстом. Уроки узагальнення вивченого матеріалу. Нестандартні уроки читання.

Якісне читання, його характеристика. Способи, види і форми учнівського читання. Свідоме читання. Словникова робота на уроках читання. Смысловий і структурний аналізи твору. Правильне читання. Прийоми вироблення правильного читання. Швидке читання. Формування навичок швидкого читання. Виразне читання. Система роботи для його формуванням.

Основні поняття теми: якості читання, види читання, якості читання, прийоми вироблення навичок якісного читання.

Рекомендовані джерела

Основні: [1, 4, 7];

Додаткові: [2, 3, 6]

Семінарське заняття 8. Методика проведення уроків позакласного читання у початкових класах ЗЗСО (2 год.)

Практичне заняття 19. Особливості вивчення творів різних жанрів на уроках літературного читання Система роботи з дитячою книжкою (2 год.)

Практичне заняття 20. Методика формування навичок якісного читання (2 год.)

Лабораторне заняття 4. Вправи на формування навичок швидкого читання (2 год.)

6. Контроль навчальних досягнень

Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Види діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4		Модуль 5		Модуль 6	
		К-сть одиниць	Макс. к-сть балів	К-сть одиниць	Макс. к-сть балів	К-сть одиниць	Макс. к-сть балів	К-сть одиниць	Макс. к-сть балів	К-сть одиниць	Макс. к-сть балів	К-сть одиниць	Макс. к-сть балів
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2	1	1	1	1	2	2	2	2
Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2	-	-	-	-	2	2	2	2
Відвідування практичних занять	1	2	2	2	2	2	2	4	4	5	5	5	5
Відвідування лабораторних занять	1	-	-	2	2	-	-	-	-	1	1	1	1
Робота на семінарському занятті	10	2	20	2	20	-	-	-	-	2	20	2	20
Робота на практичному занятті	10	2	20	2	20	2	20	4	40	5	50	5	50
Робота на лабораторному занятті	10	-	-	2	20	-	-	-	-	1	10	1	10
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом			76		98		53		75		120		120
Максимальна кількість балів		542											
Розрахунок коефіцієнта		9,03											

6.1. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ з/п	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Кількість балів
1	Аналіз програми НУШ щодо змісту добукварного, букварного та післябукварного періоду навчання грамоти.	9	5
2	Заповнення зошитів для письма з друкованою основою	9	5
3	Підготувати методичні комплекти з відематеріалами та інтерактивними сторінками до однієї з тем змістового модулю.	9	5
4	Складання конспектів уроків з написання переказів (а/детального, б/ стислого, в/ вибіркового).	9	5
5	Складання конспектів уроків з розвитку зв'язного мовлення (2.3.4. класи).	9	5
6	Групування творів підручників «Літературне читання» 2		

	кл. по жанрах, визначення їх тематичного спрямування; короткі розповіді про їх авторів.	9	5
		Разом	54
			30

4-5 балів	студент уміє узагальнювати й систематизувати навчальний матеріал; володіє вміннями добирати доцільні методи і прийоми навчання, форми організації навчальної діяльності учнів на уроках української мови та літературного читання
2-3 бали	студент уміє узагальнювати й систематизувати навчальний матеріал, але припускається неточностей; володіє вміння добирати методи, прийоми навчання, форми організації навчальної діяльності учнів на уроках української мови та літературного читання, але вони не завжди доцільні і методично виправдані
1-2 бали	студент не в достатній мірі вміє узагальнювати й систематизувати навчальний матеріал; недостатньо володіє вміннями добирати доцільні методи, прийоми навчання, форми організації навчальної діяльності учнів на уроках української мови та літературного читання
0 балів	студент не оволодів уміннями узагальнювати й систематизувати навчальний матеріал; добирати доцільні методи, прийоми навчання, форми організації навчальної діяльності учнів на уроках української мови та літературного читання

6.2. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль здійснюється у формі комп'ютерного тестування (25 питань).

Кожне правильно виконане завдання оцінюється в 1 бал. Максимальна кількість балів, які Ви можете набрати за виконання модульної контрольної роботи = 25 балів. Мінімальна кількість балів, які Ви можете набрати за виконання модульної контрольної роботи = 1 бал. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

6.3.Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестрове оцінювання здійснюється у формі екзамену з дисципліни «Рідномовна освіта з методикою навчання». Форма проведення письмова (комп'ютерне тестування). За правильну відповідь на кожне запитання тесту студент отримує 1 бал. Максимальна кількість балів за виконання тесту – 40. Мінімальна кількість балів за складання іспиту становить 1 бал.

У сумі бали за вивчення навчальної дисципліни та за іспит складають 100 балів. Вищесказане вираховується наступною формулою :

$(X/9.03)+40$ (екзамен) = 100 б., де X – загальна кількість балів за навчальну дисципліну

6.3. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

- Методика навчання української мови як галузь лінгводидактичної науки.
- Предмет, завдання, структура методики навчання української мови як навчальної дисципліни.

- Специфіка шкільного предмета «Українська мова» в початкових класах. Діючі підручники для початкової школи.
- Зв'язок методики з іншими науками. Методологічні засади лінгводидактики.
- Основні методи дослідження лінгводидактичної дійсності.
- Внесок визначних лінгводидактів у розвиток науки. Джерела вивчення курсу.
- Характеристика основних змістових ліній мовної освіти молодших школярів.
- Принципи побудови шкільних підручників з навчання грамоти.
- Лінгвістичні основи методики навчання грамоти молодших школярів.
- Психофізіологічні особливості дітей молодшого шкільного віку.
- Характеристика сучасного звукового аналітико-синтетичного методу навчання грамоти. Основні періоди та етапи навчання грамоти за цим методом.
- Основні навчально-виховні завдання добукварного періоду.
- Форми виявлення ступеня готовності дітей до навчання грамоти.
- Методика розвитку усного мовлення й мислення дітей у добукварний період.
- Методика формування початкових уявлень про слово, речення, висловлювання.
- Методика ознайомлення учнів з фонетичними уявленнями. Розвиток фонетичного слуху. Робота над усуненням вад мовлення.
- Методика підготовки першокласників до письма. Особливості навчання письма ліворуких учнів.
- Характеристика дидактичного матеріалу, засобів унаочнення.
- Три етапи букварного періоду навчання грамоти. Завдання кожного з них.
- Види аналітико–синтетичних вправ на кожному етапі букварного періоду, методика проведення.
- Види словникових та словниково-логічних вправ, методика проведення.
- Методика роботи над реченням і зв'язним текстом у період навчання грамоти. Прийоми опрацювання тексту та сюжетного малюнка.
- Методика формування навичок безвідривного письма слів. Прийоми вироблення ритмічного письма.
- Графічна будова букви, методичні прийоми пояснення елементів друкованих та писаних букв.
- Методика ознайомлення з новою буквою та звуками, які вона позначає на письмі.
- Післябукварний період навчання грамоти. Основні його завдання.
- Зміст, структура і методика уроків мови в добукварний період навчання грамоти.
- Структура й методика уроків читання в букварний період.
- Структура й методика уроків письма в букварний період.
- Особливості уроків читання в післябукварний період.
- Психолого-лінгвістичні основи методики розвитку зв'язного мовлення учнів.
- Структура й зміст програми з розвитку мовленнєвих умінь, формування культури мовлення й етики мовного спілкування учнів 1-4 класів.
- Основні напрями роботи з розвитку мовлення учнів на вимовному, лексичному, синтаксичному рівнях.
- Прийоми навчання зв'язних висловлювань молодших школярів. Комплексні вправи з розвитку зв'язного мовлення.

- Місце переказів у системі роботи з розвитку зв'язного мовлення. Вимоги до навчальних переказів.
- Види переказів. Підготовка до їх написання.
- Методика проведення детального, вибіркового, стислого переказів.
- Мовні помилки, їх класифікація.
- Методика попередження й виправлення мовних помилок.
- Місце творів у системі роботи з розвитку зв'язного мовлення. Вимоги до них.
- Класифікація учнівських творів. Основні етапи роботи над учнівським твором.
- Особливості підготовчої роботи до складання творів різних видів.
- Критерії й норми оцінювання учнівських переказів й творів.
- Ознайомлення школярів з прямим і переносним значенням слова, багатозначними словами, найпоширенішими омонімами.
- Синоніми, антоніми, методика їх опрацювання на уроках рідної мови. Методика опрацювання фразеологічних одиниць з молодшими школярами.
- Прийоми розвитку діалогічного й монологічного мовлення молодших школярів.
- Мета, завдання, зміст навчання елементів фонетики, граматики, орфографії в початковій школі.
- Структурування курсу української мови в початковій школі. Структура підручника з мови, його функції. Принцип розташування матеріалу за роками навчання.
- Процес формування граматичних понять в учнів та обсяг граматичних визначень, засвоєння їх учнями.
- Сучасні методи і прийоми навчання елементів фонетики, граматики, орфографії. Прийоми програмованого навчання; застосування комп'ютера.
- Формування поняття про речення та його типи.
- Методика поетапного засвоєння понять «основа речення», «головні й другорядні члени речення».
- Методика роботи над засвоєнням синтаксичного зв'язку між членами речення.
- Ознайомлення з однорідними членами речення.
- Практичне ознайомлення зі складним реченням.
- Види вправ із синтаксису й пунктуації.
- Методика вивчення іменника за лінійно-концентричним принципом навчання.
- Методика ознайомлення з прикметником на уроках рідної мови.
- Методика вивчення дієслова.
- Методика вивчення числівника, займенника, прислівника в початкових класах.
- Методика роботи над прийменниками, сполучниками.
- Види вправ. Методика проведення морфологічного розбору.
- Місце й завдання роботи з вивчення теми «Будова слова». Труднощі вивчення теми, їх причини.
- Особливості роботи з ознайомлення з основою слова і його закінченням, коренем, префіксом, суфіксом, їх роллю у словозміні й словотворенні. Морфемний розбір слів.
- Методика формування уявлення про фонетичну систему української мови у зв'язку з графікою й орфописю.

- Принципи української орфографії. Граматичний та антиграматичний напрями в методиці навчання орфографії.
- Уявлення про орфограму. Класифікація орфограм.
- Орфографічні правила. Особливості роботи з ними.
- Методи і прийоми навчання орфографії
- Робота над орфографічними помилками.
- Типи і структура уроків української мови, вимоги до їх планування, підготовки й проведення.
- Основні етапи комбінованого уроку.
- Контрольні уроки та уроки аналізу контрольних робіт.

6.4. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100 – 90
Дуже добре	82 – 89
Добре	75 – 81
Задовільно	69 – 74
Достатньо	60 – 68
Незадовільно	0 – 59

7. Навчально-методична картка дисципліни

Разом 180 год.: лекції – 20 год., практичні заняття – 40 год., семінарські заняття – 16 год., лабораторні заняття – 8 год., самостійна робота – 54 год., модульний контроль – 12 год., семестровий контроль – 30 год.

Модулі	ЗМ I			ЗМ II			ЗМ III		ЗМ IV				
Назва модуля	ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ГРАМОТИ			МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ГРАМАТИКИ			МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ОРФОРГАФІЇ		МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ЛЕКСИКИ				
К-сть балів за модуль	76			98			53		75				
Теми лекцій (відвідування – 10 балів)	Теоретико-методологічні засади побудови курсу методики навчання української мови.	Наукові засади методики навчання граматики		Методика вивчення граматики (морфології, морфеміки) в початкових класах			Методика вивчення граматики (синтаксису і пунктуації) в початкових класах		Методика вивчення орфографії в початкових класах		Методика вивчення лексикології в початкових класах		
Теми семінарських занять (відвідування та робота під час заняття – 8*11= 88 балів)	Стратегії розвитку критичного мислення учнів на уроках української мови	Методика навчання граматики в початковій школі.		ГраMATика і методика її вивчення у початковій школі	Частини мови та методика їх вивчення в початковій школі								
Теми практичних занять (відвідування та робота під час заняття – 20*11= 220 балів)		Фонетичне членування потоку мовлення. Чергування голосних і приголосних звуків	Склад, звук і методика їх вивчення у початковій школі		Морфемна будова слова та методика його вивчення в початковій школі.	Види граматичного розбору і методика їх вивчення у початковій школі		Методика вивчення груп орфографічних правил в початкових класах ЗЗСО	Методика проведення орфографічного розбору	Методика вивчення лексикології в початковій школі	Антоніми і синоніми і методика їх вивчення в початкових класах	Слова з прямим та переносним значенням. Багатозначні слова та методика їх вивчення в початкових класах ЗЗСО	Види лексичного розбору та методика їх вивчення в початковій школі
Теми лабораторних занять (відвідування та робота під час заняття – 4*11= 44 бали)					Види речень за метою висловлювання і методика їх вивчення в початковій школі	Синтаксичні особливості тексту та методика їх вивчення в початковій школі							
Самостійна робота (5*5=30 балів)	5 балів			5 балів			5 балів		5 балів				
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота № 1 25 балів			Модульна контрольна робота № 2 25 балів			Модульна контрольна робота № 3 25 балів		Модульна контрольна робота № 4 25 балів				
Підсумковий контроль													

Модулі	ЗМ V					ЗМ VI				
Назва модуля	МЕТОДИКА РОЗВИТКУ УСНОГО ТА ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ					МЕТОДИКА КЛАСНОГО ТА ПОЗАКЛАСНОГО ЧИТАННЯ				
К-сть балів за модуль										
Теми лекцій (відвідування – 10 балів)	Види мовленнєвої діяльності та методика їх вивчення у початкових класах ЗСЗО				Розвиток зв'язного мовлення учнів початкових класів		Зміст предмета “Літературне читання” та його методична реалізація на уроках у 2-4 класах			Методика формування навичок якісного читання
Теми семінарських занять (відвідування та робота під час заняття – 8*11= 88 балів)	Види мовленнєвої діяльності у методиці навчання української мови у початкових класах ЗСЗО				Методика мовленнєвого розвитку учнів у початкових класах		Методична реалізація змістових ліній на уроках літературного читання			Методика проведення уроків позакласного читання у початкових класах ЗСЗО
Теми практичних занять (відвідування та робота під час заняття – 20*11= 220 балів)	Рецептивні види мовленнєвої діяльності та особливості їх творення	Продуктивні види мовленнєвої діяльності та особливості їх творення	Усні та писемні види мовленнєвої діяльності та особливості їх творення	Функціональні особливості розповіді, як виду монологічного мовлення	Функціональні особливості опису і міркування, як видів монологічного мовлення	Методика проведення уроків літературного читання.	Методика проведення уроків позакласного читання.	Використання ІК технологій на уроках літературного читання	Особливості вивчення творів різних жанрів на уроках літературного читання Система роботи з дитячою книжкою	Методика формування навичок якісного читання
Теми лабораторних занять (відвідування та робота під час заняття – 4*11= 44 балів)					Типи уроків з розвитку зв'язного мовлення молодших школярів					Вправи на формування навичок швидкого читання
Самостійна робота (6*5=30 балів)	5 балів					5 балів				
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота № 5 25 балів					Модульна контрольна робота № 6 25 балів				
Підсумковий контроль										

8. Рекомендовані джерела

Основні

1. Вашуленко М. С. Українська мова і мовлення в початковій школі : метод. посіб. / М. С. Вашуленко. – К. : Освіта, 2014. – 268 с.
2. Методика навчання української мови в початковій школі: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За наук. ред. М. С. Вашуленка. – К. : Літера ЛТД, 2011. – 364 с.
3. Практикум з методики навчання української мови в загальноосвітніх закладах: модульний курс : Посібник для студентів пед. університетів та інститутів / Кол. авторів за ред. М. І. Пентилюк. – К. : Ленвіт, 2011. – 366 с
4. Навчальні програми для загальноосвітніх закладів із навчанням українською мовою. 1-4 класи (2016). Режим доступу: <http://osvita.ua/school/program/8793/>
5. Типові освітні програми для закл. загальної середньої освіти: 1-2 класи. – К. : ТД «ОСВІТА-ЦЕНТР+», 2018. – 240 с.
6. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти : підруч. для студентів пед. фак. / О. Я. Савченко. – К. : Грамота, 2012. – 416 с.

Додаткові

1. Вашуленко М.С. Орфоепія і орфографія в 1 – 3 класах / М. С. Вашуленко. – К. : Рад. шк., 2012. – 103 с.
2. Вашуленко М.С. Удосконалення змісту і методики навчання рідної мови в 1-4 класах / М.С. Вашуленко. – К. : Рад. школа, 2011. – 35 с.
3. Гудзик І. П. Аудіювання українською мовою: посіб. / І. П. Гудзик. – К. : Педагогічна думка, 2003. – 144 с.
4. Мацько Л.І. Українська мова як засіб формування національної свідомості / Л.І. Мацько // Українська мова як державна в Україні : зб. матеріалів. – К. : 2016. – С.74–82.
5. Методика викладання української мови: навч. посібник /С. І. Дорошенко, М. С. Вашуленко, О. І. Мельничайко та ін.; за ред. С. І. Дорошенка. – 2-е вид. перероб. і допов. – К. : Вища шк., 2010. – 398 с.
6. Пономарьова К. І. Формування в молодших школярів умінь будувати зв'язні висловлювання / К.І. Пономарьова // Поч. школа. – 2013. – № 11. – С.29–33.
7. Тоцька Н. І. Фонетика української мови та її вивчення в початкових класах / Н. І. Тоцька. – К. : Рад. шк. – 2014. – 176 с.
8. Трунова В. А. (2019). Вивчення української мови молодшими школярами в умовах багатомовності [електронний ресурс]. – режим доступу: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/25609/1/Trunova.pdf>
9. Ситченко А. Л. (2019). До питання модернізації навчання літератури. Рекомендовано до друку вченою радою Інституту педагогіки НАПН України (протокол № 6 від 25 квітня 2019 р.), 354. [електронний ресурс]. – режим доступу: <http://undip.org.ua/upload/iblock/4c4/zbirnyk-materialiv-voloshyns%60ki-chytannya.pdf#page=355>

10. Хома, О. М. (2019). Методика навчання української мови з каліграфією [електронний ресурс]. – режим доступу: http://dspace.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/3268/1/Homa_Methodology_teaching_Ukrainian.pdf
11. Державний стандарт початкової освіти [електронний ресурс]. – режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti>
12. Концепція «Нова українська школа» [електронний ресурс]. – режим доступу : https://rada.info/upload/users_files/40056237/e74a979f4f08da6b69a20b361f400756.pdf
13. Типова освітня програма розроблена під керівництвом Р.Б. Шияна [електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.yrok.net.ua/load/nova_ukrajinska_shkola/normativna_baza_nush/tipova_osvitnja_programa_pid_kerivnictwom_r_b_shijana/316-1-0-7365
14. Типова освітня програма розроблена під керівництвом О.Я. Савченко [електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.yrok.net.ua/load/nova_ukrajinska_shkola/normativna_baza_nush/tipova_osvitnja_programa_rozroblena_pid_kerivnictwom_o_ja_savchenko/316-1-0-7364